

SZANOWNI PAŃSTWO!

Poniżej przedstawiam podstawowe informacje, propozycje i sposoby postępowania dotyczące powszechnej samoobrony ludności i obrony cywilnej w sytuacjach szczególnych. Wszyscy mamy wiadomo, że zarówno w czasie pokoju jak i w czasie wojny mogą wystąpić na znacznych obszarach poważne zagrożenia dla zdrowia i życia ludności, powodowane działalnością człowieka jak i siłami natury. W czasie pokoju zdarzają się awarie w zakładach przemysłowych lub katastrofy transportowe. W ich wyniku przedostają się do atmosfery substancje promieniotwórcze, trujące, groźne dla ludności będącej w zasięgu ich oddziaływania. Podobne zagrożenia stwarzają kliski żywiołowe, powodzie, pożary, trzęsienia ziemi i inne. W czasie wojny natomiast występują zagrożenia związane z użyciem przez człowieka różnego rodzaju bojowych środków trujących, burzących, niszczących itp.

Szef Obrony Cywilnej
Wójt Gminy Irządze

INFORMATOR O POWSZECHNEJ SAMOOBRONIE LUDNO CI

CELE I ZADANIA OBRONY CYWILNEJ

Obrona cywilna ma na celu ochronę ludności, zakładów pracy i urządzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny oraz współdziałanie w zwalczaniu skutków wojennych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.

Następujące akty prawne regulują **powszechną samoobronę ludności**:

1. Konwencje genewskie z 12-08-1949 r.
2. Ustawa z dnia 21-11-1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1430 z późn. zm.),
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 25-06-2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz.U. z 2002 r. nr 96, poz. 850),
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z 28-09-1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz. U. nr 91 poz. 421).

Istotnym stroną obrony cywilnej w przypadku gospodarstw rolnych i rolników hodowlanych jest ochrona inwentarza zwierząt hodowlanych, żywności, produktów rolnych i materiału siewnego.

Zadania obrony cywilnej obejmują w szczególności:

- wykrywanie zagrożeń oraz ostrzeganie i alarmowanie,
- organizowanie ewakuacji ludności,
- przygotowanie budowli ochronnych,
- zaopatrywanie ludności w sprzęt i środki ochrony indywidualnej,
- zaciemnianie i wygaszanie światła,
- organizowanie i prowadzenie akcji ratunkowych,
- udzielanie poszkodowanym pomocy medycznej,
- walki z pożarami,
- przygotowanie oraz prowadzenie likwidacji skażeń i zakażeń,
- ochrona zwierząt hodowlanych, żywności i innych dóbr niezbędnych do przetrwania (w tym produktów rolnych i materiału siewnego),
- organizowanie doraźnych pomieszczeń i zaopatrzenia dla poszkodowanej ludności,
- zabezpieczenie dóbr kultury, urządzeń użyteczności publicznej, ważnej dokumentacji,

- doraźne przywracanie działania niezburzonych służb użyteczności publicznej, w tym pomocy w budowie i odbudowie awaryjnych urządzeń wodociągowej i wodnej, w tym pomocy w budowie i odbudowie awaryjnych urządzeń wodociągowej i wodnej,
- doraźna pomoc w przywracaniu i utrzymaniu porządku w strefach dotkniętych klęskami,
- doraźna pomoc w grzebaniu zmarłych.

Zadania Obrony Cywilnej w czasie pokoju obejmują :

- działalność planistyczną i prace organizacyjne,
- działalność szkoleniową i upowszechniaczą w zakresie problematyki obrony cywilnej,
- przygotowanie ludności do uczestnictwa w powszechnej samoobronie.

Organizacje obrony cywilnej w okresie pokoju mogą również współdziałać w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków, organizowanym i prowadzonym przez inne organy.

SYSTEM ALARMOWY OBRONY CYWILNEJ

Jednym z przedsięwzięć obrony cywilnej jest organizacja systemów alarmowych, które mają ostrzegać ludność przed groźnym niebezpieczeństwem napadu z powietrza oraz skażeniem promieniotwórczym i chemicznym, a także o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska w celu umożliwienia jej odpowiedniego zareagowania. Do ogłaszania i odwoływania alarmów wykorzystuje się :

- syreny wchodzące w skład miejscowych centralnych systemów alarmowych,
- rozgłoszenie radiowe i ośrodki telewizyjne,
- radiowozów z radiofonii przewodowej,
- syreny nie włączone do miejscowych systemów alarmowych (zakładów pracy, ochotniczych straży pożarnych itp.),
- zastępcze ośrodki alarmowania (syreny ręczne, gongi, dzwony kościelne, pojazdy z urządzeniami nagłaściami itp.).

Rodzaje alarmów, treści komunikatów ostrzegawczych, sygnały alarmowe określa tabela sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych stanowiąca załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 stycznia 2013 roku w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwość organów tych sprawach przedstawiona poniżej:

SYGNAŁY ALARMOWE

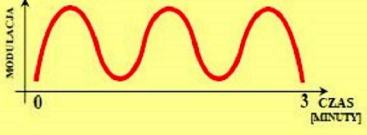

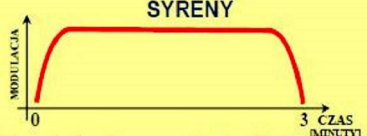
RODZAJ ALARMU	SPOSÓB OGŁOSZENIA ALARMÓW	
	AKUSTYCZNY SYSTEM ALARMOWY	ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU
OGŁOSZENIE ALARMU WIZUALNY SYGNAŁ ALARMOWY ZNAK ŻÓŁTY W Kształcie TRÓJKĄTA LUB W UZASADNIONYCH PRZYPADKACH INNEJ FIGURY GEOMETRYCZNEJ	SYRENY Sygnał akustyczny – modulowany dźwięk syreny w okresie trzech minut	 Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla
ODWOŁANIE ALARMU	SYRENY Sygnał akustyczny – ciągły dźwięk syreny w okresie trzech minut	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla

Tabela 1 Sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze

RODZAJE ALARMÓW, SYGNAŁY ALARMOWE

Lp.	Rodzaj alarmu	Sposób ogłaszania alarmów			Sposób odwołania alarmów	
		Akustyczny system alarmowy	rodki masowego przekazu	Wizualny sygnał alarmowy	Akustyczny system alarmowy	rodki masowego przekazu
1	Alarm powietrzny	- Ciągły modulowany dźwięk syreny w okresie 1 minuty, - Następnie po sobie sekwencje dźwięków: sygnałów dźwiękowych pojazdów, gwizdków, trąbek lub innych przyrządów na sprężone powietrze w stosunku 3:1, w przybliżeniu 3 sekundy	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm powietrzny dla	Znak czerwony najlepiej w kształcie kwadratu	Dźwięki ciągły trwający 3 minuty	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm powietrzny dla

		dźwięku oraz 1 sekunda przerwy.				
2	Alarm o skaeniach	- Przerwany modulowany dźwięk syreny, - Sekwencja krótkich sygnałów wydawanych sygnał dźwiękowym pojazdu lub innym podobnym urządzeniem lub uderzenia metalem czy te innym przedmiotem w stosunku 1:1, w przybliżeniu 1 sekunda wydawania dźwięku 1 sekunda przerwy.	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Ogłoszam alarm o skaeniach (poda rodzaj skaenia) dla	Znak czarny najlepiej w kształcie trójkąta	Dźwięki trwające 3 minuty	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Odwołaj alarm o skaeniach dla

KOMUNIKATY OSTRZEGAWCZE

RODZAJE ALARMÓW, SYGNAŁY ALARMOWE

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Akustyczny system alarmowy	rodzki masowego przekazu	Akustyczny system alarmowy	rodzki masowego przekazu
1	Uprzedzenie o zagrożeniu skaeniami		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Osoby znajdujące się na terenie, około godz. min. może nastąpić skaenie, (poda rodzaj skaenia) w kierunku, (poda kierunek).		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołaj uprzedzenie o zagrożeniu, (rodzaj skaenia) dla
2	Uprzedzenie o zagrożeniu zakaeniami		Form i treść komunikatu uprzedzenia o zagrożeniu zakaeniami ustalają organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.		
3	Uprzedzenie o klaskach żywiołowych		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Informacja o		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga!

	i zagrożeniu rodowiska		zagrożeniu i sposobie post powania mieszka ców.		Odwołaj alarm o kl skach í í í .í ... dla í í í í í í í í

POST POWANIE PO OG/ OSZENIU SYGNA/ ÓW ALARMOWYCH UPRZEDZENIE O KL SKACH YWIO/ OWYCH I ZAGRO ENIU RODOWISKA

Po usłyszaniu sygnału alarmu o kl skach ywiołowych i zagrożeniu rodowiska nale y:

- zachowywa si spokojnie, przeciwdział panice i l kowi, ci le wykonywa zarz dzenia słu b porz dkowych, stosowa si do zalece i informacji przekazywanych w komunikatach,
- nie zbli a si do rejonu obj tego kl sk ywiołw i zagrożeniem rodowiska. Przebywaj c na terenie otwartym; opu ci zagrożony rejon stosuj c si do polece zawartych w komunikatach przekazywanych przez ruchome rodki nagła niaj ce. Przebywaj c w pomieszczeniach, : włczy odbiornik radiowy lub telewizyjny na jedno z pasm lokalnych, zastosowa si do przekazywanych komunikatowi polece

ALARM POWIETRZNY

Po usłyszaniu sygnału alarmu powietrznego nale y dział szybko, ale rozwa nie i bez paniki.

Osoby znajduj ce si w domu powinny:

- ubra si , zabra dokumenty osobiste, zapas ywno ci, indywidualne rodki ochrony przed ska eniami, rodki opatrunkowe oraz w miar potrzeb i mo liwo ci latark elektryczn , koc, odbiornik radiowy z zakresem fal UKF itp.
- włczy wszystkie urz dzenia elektryczne i gazowe oraz wygasi ogie w piecu,
- zamkn okna i zabezpieczy mieszkanie,
- zawiadomi o alarmie s iadów,
- pospiesznie uda si do najbli szego schronu lub ukrycia.

Osoby znajduj ce si w miejscu publicznym powinny:

- uda si do najbli szego schronu lub ukrycia,
- pomaga słu bszym, chorym i ułmym,
- podporz dkowa si ci le poleceniom organów i słu b obrony cywilnej.

Prowadz cy pojazdy mechaniczne po usłyszaniu sygnału alarmu powietrznego winni zatrzyma je.

Pojazdy nale y ustawi tak, aby nie blokował ci gów komunikacyjnych i wej do ukry . Obsługa pojazdów i paserowie udaj si do najbli szego ukrycia.

Osoby, które z jakichkolwiek przyczyn nie zdążyły udać się do budowli ochronnych, ukrywają się w zagłębieniach terenu lub za innymi trwałościami osłoniętymi.

ALARM O SKAŻENIACH

Po usłyszeniu sygnału alarmu o skażeniach należy:

- nie zbliżać się do rejonu awarii,
- zachowywać się spokojnie, przeciwdziałać panice i lękowi, cięło wykonywać zarządzenia służb porządkowych. Stosować się do zaleceń i informacji przekazywanych w komunikatach, głównie środkami nagłaściami cymi umieszczonymi na samochodach.

Przebywać c na terenie otwartym:

- zwrócić uwagę na kierunek wiatru (obserwować unoszące się dymy, pary),
- opuścić zagrożony rejon (prostopadle do kierunku wiatru) stosując się do poleceń zawartych w komunikatach przekazywanych przez ruchome środki nagłaściami c,
- udać się do najbliższych budynków mieszkalnych lub publicznych.

Przebywać c w pomieszczeniach osoby, które z jakichkolwiek przyczyn przed wystąpieniem skażenia nie zdążyły wyjść z rejonu zagrożenia powinny:

- włączyć odbiornik radiowy lub telewizyjny na jedno z pasm lokalnych, zastosować się do przekazywanych komunikatów i poleceń,
- pozostać w pomieszczeniach, zamknąć i uszczelnić mokrym papierem lub szmatami drzwi, okna i otwory wentylacyjne, przebywać w miarę możliwości w pomieszczeniach rodkowych,
- osoby wyposażone w maski przeciwgazowe zakładać je,
- do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, nie przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych,
- powstrzymać się od spożywania posiłków, palenia tytoniu oraz prac wymagających wysiłku, a w przypadku zapotrzebowania na tlen,
- wyłączyć wszystkie urządzenia elektryczne (oprócz radia i telewizora), wygasić wszystkie płomienie,
- do ochrony dróg oddechowych stosować zwilżony w wodzie lub w wodnym roztworze sodu oczyszczonej chusteczkę, tampon z gazy, rękawiczki itp.

Przebywać c w obiektach użyteczności publicznej stosować się do poleceń kierownictwa.

UPRZEDZENIE O ZAGROŻENIU SKAŻENIAMI I ZAKAŻENIAMI

Po usłyszeniu uprzedzenia o zagrożeniu skażeniami lub zakażeniami należy:

- sprawdzi posiadane indywidualne środki ochrony,
- sprawdzi zabezpieczenie posiadanych zapasów żywności, wody, paszy,
- sprawdzi szczelność przygotowanych pomieszczeń dla ludzi i zwierząt,
- jeżeli nie ma innych zaleceń, uda się do pomieszczeń ochronnych (ukryć),
- przestrzega ogłoszonych zarządzeń oraz wykonywać polecenia organów i służb OC.

UPRZEDZENIE O KLASYFIKACjach ŻYWNOŚCIOWYCH I ZAGROŻENIU RODOWISKA

Po uzyskaniu sygnału uprzedzenia o klasyfikacjach żywnościowych i zagrożeniu środowiska należy:

- zachowywać się spokojnie, przeciwdziałać panice i lękowi, ściśle wykonywać zarządzenia służb porządkowych, stosować się do zaleceń i informacji przekazywanych w komunikatach,
- nie zbliżać się do rejonu objętego klasyfikacją żywnościową i zagrożeniem środowiska. Przebywać ciągle na terenie otwartym należy opuścić zagrożony rejon stosując się do poleceń zawartych w komunikatach przekazywanych przez ruchome środki nagłażania.

Przebywać ciągle w pomieszczeniach należy:

- włączyć odbiornik radiowy lub telewizyjny na jedno z pasm lokalnych,
- zastosować się do przekazywanych komunikatami poleceń.

ODWOŁANIE ALARMU

Po uzyskaniu sygnału odwołania alarmu należy:

- opuścić schron (ukrycie),
- w przypadku wystąpienia skażeń poddać się zabiegom sanitarnym,
- przeprowadzić dezaktywację (w przypadku skażeń promieniotwórczych) lub odkażenie (w przypadku skażeń chemicznych) żywności, sprzętu, zwierząt gospodarskich, paszy oraz pozostałego mienia,
- przewietrzyć dokładnie wszystkie pomieszczenia,
- przeprowadzić dezaktywację lub odkażenie odzieży, w której wykonywano wymienione uprzednio zabiegi, poddać się ponownie zabiegom sanitarnym,
- stosować się ściśle do poleceń organów o broni cywilnej,
- w przypadku zakażenia biologicznego stosować się ściśle do zasad profilaktyki przeciwepidemicznej, ustalonych przez jednostki służby zdrowia.

PRZYGOTOWANIE LOKALI, BUDYNKÓW MIESZKALNYCH, GOSPODARCZYCH, ŻYWNOŚCI, PŁODÓW ROLNYCH I PASZ DO OCHRONY PRZYGOTOWANIE MIESZKANIA (POKOJU, PIWNICY) DO OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI I ZAKAŻENIAMI

Na wypadek alarmu o skaeniach lub uprzedzenia o zagrożeniu skaeniami i zakaeniami ka da rodzina powinna mie tak przygotowan piwnic , pokój lub mieszkanie, aby stanowi one mogö ochron przed oddziaewaniem na organizm ludzki opadu substancji promieniotwórczych, rodków truj cych i niebezpiecznych dla zdrowia rodków biologicznych.

Przystosowuj c na takie ukrycie mieszkanie (piwnic , pokój) nale y mie na uwadze to, e jego podstawow cech powinna by hermetyczno (szczelno) i mo liwo zapewnienia w miar potrzeby najprostszej wentylacji.

W razie potrzeby nale y wykona nast puj ce prace:

- uszczelni okna odpowiedni ta m lub wat a nawet oklei paskiem papieru (ta m samoprzylepn); uszczelni wszystkie drzwi i futryny. Drzwi zewn trzne obi kocem i w odlegö ci 1 - 1,5 m zawiesi zasö n z koca (koö ry), aby stworzy š luz ö,

- uszczelni dokö dnie wszystkie szpary, szczeliny, otwory kominowe, miejsca w których przechodz przewody wodoci gowe, centralnego ogrzewania, kanalizacji itp.,

- zaklei szczelnie papierem kratki wentylacyjne - ale tak, by w razie potrzeby zapewni wentylacj pomieszczenia. Samoczynn dobr wentylacj mog zapewni otwory: nawiewny i wywiewny. Otwór wywiewny powinien by usytuowany 1,5 - 2 m nad otworem nawiewnym. W przewodzie nawiewnym mo na umie ci prosty filtr przeciwpö wy - ramk z rozpi t wielowarstwow gaz , a poni ej specjaln kiesze na zbieranie cz stek pyö opadaj cego z filtra (gazy),

- podwy sza walory ochronne ukrycia, je eli jest ono na parterze lub w piwnicy. Mo na wtedy obsypa ziemi wokö zewn trznych cian budynku oraz zabudowa lub osö ni workami z piaskiem otwory okienne, nie u ywane otwory drzwiowe itp.

W mieszkaniu przygotowanym na ukrycie powinny tak e by :

- odpowiedni zapas wody pitnej, ywno ci, przedmioty pierwszej potrzeby, worki plastikowe na odpadki,

- lekarstwa dla chorych, apteczka domowa, rodky dezynfekcyjne, zapasowe o wietlenie, bateryjny odbiornik radiowy itp.,

- sprz t ga niczy (np. ga nica, koc, wiadro, piasek, ö pata itp.),

- niezb dne przedmioty osobistego u ytku.

Pami ta nale y o przygotowaniu o wietlenia zast pczego. Zalecane jest o wietlenie elektryczne oparte na ledach, (bateryjne, akumulatorowe ó zasilane wiatö m sö necznym). Lamy olejowo - naftowe i wiece (ich zamienniki), pal c si , zu ywaj du o tlenu oraz zanieczyszczaj powietrze dwutlenkiem w gla, dlatego ich u ywanie jest niewskazane.

Równie nie wszystkie rodzaje ga nic nadaj si do u ycia w ukryciach. Np. ga nica halonowa wprowadza do atmosfery halon, który przy wdychaniu wykazuje szkodliwe dziaö nie dla zdrowia, ga nica niegowa natomiast

wprowadza do atmosfery bardzo du o dwutlenku w gla. Z tego wzgl du do gaszenia nale y u ywa wody, koców ga niczych, piasku, a je eli ga nic - to pianowych lub wodnych.

PRZYGOTOWANIE BUDYNKÓW GOSPODARCZYCH DO OCHRONY PRZED SKA ENIAMI I ZAKA ENIAMI

Przedsi wzi cie to polega na zwi kszeniu walorów wytrzymał ciowych oraz wł ciwo ci ochronnych stodół spichlerzy, komórek itp. zawieraj cych plony, obór i chlewni z bydłm i trzod przede wszystkim przez ich uszczelnienie i uniemo liwienie przedostawania si rodków ska enia i zaka enia do wn trza.

W okresie zagro enia - na wezwanie obrony cywilnej - w budynkach gospodarczych, w miar potrzeb, nale y:

- uszczelni sufit warstw z gliny, cementu lub wapna (2 wiadra wapna gaszonego, wiadro wody, 2 kg soli kuchennej) oraz zasypa piaskiem lub wirem, cz okien zamurowa cegłami lub obi deskami z obu stron i wypełni ziemi (torfem, trocinami), a pozostał zaopatrzy w izolacyjne okiennice lub zasłni mocnym przezroczystym plastykiem,
- pozatyka glin , pakułmi szpary w konstrukcjach drewnianych,
- uszczelni futryny i drzwi, od strony wewn trznej zawiesi zasłn z materiał, aby szczelnie przylegał do ram drzwi,
- zasłni przewody (otwory) wentylacyjne workami z trocinami, sianem itp.,
- obsypa z zewn trz ziemi ciany drewniane do wysoko ci okien albo w odległ ci 50 - 60 cm od ciany postawi ciank z desek lub plecionk z wikliny i przestrze mi dzy nimi zasypa ziemi . Nawet w pomieszczeniach nie hermetycznych mo na zapewni kilkugodzinn ochron przed przenikaniem do wn trza niektórych rodków truj cych, je eli zamkni te okna i drzwi zasłnimy od wewn trz brezentem, tkanin workow lub inn tkanin zamoczon w wodnym roztworze sody.

Aby zapewni zwierz tom bezpiecze stwo, nale y tak e:

- przygotowa wystarczaj cy na 14 dni zapas wody i paszy zabezpieczonej przed ska eniem,
- wietrzy uszczelnione obory (chlewnie): w lecie przy temperaturze do 20°C nie pó niej n po 34 godzinach, w zimie przy temperaturze - 20° C do - 2 5° C po 34 do 90 godzin (dokłdne informacje poda sł ba weterynaryjna).
- zapewni budynkom gospodarczym ochron przed po arem (pas przeciwpo arowy, sprz t ppo . itp.).

SPOSOBY ZABEZPIECZENIA YWNO CI

Gwarancj izolacji ywno ci od rodowiska zewn trznego jest zastosowanie wł ciwych opakowa .

Opakowania ochronne mogą być następujące:

1. Pyłoszczelne z materiałów twardej. Mogą to być puszk metalowe hermetyczne, które mogą na dokładnie i szybko zmyć lub odkazić. Opakowania szklane - słoje i butelki nie przepuszczają pary wodnej i gazu, umożliwiają przeprowadzenie ich sterylizacji. Opakowania drewniane (sklejka, płyt pilśniowa) - skrzynki wyłożone pergaminem lub kilkoma warstwami papieru pakowego, a także beczki drewniane, hermetyczne beczki metalowe i z tworzyw sztucznych, zabezpieczają w należyty sposób żywność przed działaniem rodków promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych,
2. Pyłoszczelne z tworzyw miękich - hermetyczne opakowania (worki, woreczki, torby itp.) z folii powlekanych, metalowych, tworzyw plastycznych i innych, - pyłoszczelne papierowe, wielowarstwowe z wkładką parafinową lub z tworzyw sztucznych. Jeśli są umieszczone w pojemnikach zbiorczych, to w zasadzie spełniają swoje zadanie. W warunkach domowych bardzo dobrym opakowaniem zbiorczym jest lodówka. Hermetyczną lodówkę można zwiększyć za pomocą dodatkowych zasłon z folii lub ceraty na każdą półkę. Można też do tego celu przystosować szafkę, kredens itp. lub szczelną piwnicę. Wyjątkowo trwałe i hermetyczne opakowania wymagają takie produkty, jak: sól, cukier, kasza, mąka, przetwory owocowe i wszystkie produkty płynne, miękkie itp., gdyż w razie skażenia nie ma możliwości ich odkażenia.

SPOSOBY ZABEZPIECZENIA WODY

Ścieki wodociągów zabezpiecza się przede wszystkim przez odcięcie poboru wody na okres niebezpiecznego skażenia w miejscu jej czerpania. Ponowny jej pobór nastąpi po ustąpieniu niebezpiecznego skażenia.

W związku z powyższym należy

- przygotować indywidualne zapasy wody nie skażonej, przyjmuje się, iż zapas wody dla ludzi i zwierząt powinien być minimum na 2-3 dni,
- zabezpieczyć indywidualne studnie kopane (szybowe) oraz ujścia domowych studni wierconych (głębokich, artezyjskich).

Woda do celów konsumpcyjnych należy przechowywać w szczelnie zamkniętych szklanych, metalowych lub plastikowych pojemnikach np. w butelkach, słoikach, beczkach itp.

ZABEZPIECZENIE STUDNI

Studnie kopane (z kół wrotem) zabezpiecza się przez:

- wykonanie obudowy w postaci budki obitej papierem lub blachami,
- uszczelnienie wierzchniej części cembrowiny,
- wykonanie w promieniu 1,5 - 2 m wokół studni utwardzonej powierzchni z cegły, cementu lub asfaltu z niewielkim spadkiem na zewnątrz. Zamiast

cementu można ułożyć 50 cm warstw gliny, a na niej 10 - 15 cm warstw wiru i piasku.

W studni kopanej (z rurą i pompą) należy dodatkowo uszczelnić wąż i przejście rury przez pokrywę studni sznurem smolewanym lub lepikiem, a pompę osłonić kapturem z materiału izolującego.

Najprostszym sposobem zabezpieczenia studni ścisłej jest okrycie całej pompy workiem uszytym z materiału wodoszczelnego (ceraty, brezentu, plastiku, folii lub belkowej). Kilkumetrowa warstwa ziemi ochroni punkt wody podziemne przed skażeniami.

SPOSOBY ZABEZPIECZENIA PŁODÓW ROLNYCH I PASZ

Uprawy polowe w zasadzie będą pozostawione samoczynnemu odkażeniu. Skutki skażeń mogą być odpowiednimi przedsięwzięciami agrotechnicznymi. W uprawach warzywnych należy wykorzystać do ochrony roślin tunele i przykrycia foliowe. Główny wysiłek należy skierować na ochronę przed skażeniami produktów rolnych i pasz już zebranych.

Ziarno i pasze treściwe należy z zasady przechowywać w zamkniętych i uszczelnionych pomieszczeniach. Na okres opadania pyłu promieniotwórczego zamyka się także wentylację.

Zbóża i siano w stogach i stertach powinny być przykryte np. słomą nie przeznaczoną na paszę, wikliną, brezentem, folią. Wokół stogów wykopuje się rowki odpływowe. Rowki okopowe oraz niektóre warzywa przechowuje się w kopcach przykrytych warstwą słomy i suchej ziemi (podobnie jak na okres zimowy). Najlepiej jednak przechowywać je w piwnicach.

Kiszonka znajduje się w silosach zamkniętych nie wymaga dodatkowego zabezpieczenia. Silosy odkryte należy uszczelnić. Dobrze także chronić dołki wyłożone folią i szczelnie przykryte.

POSTĘPOWANIE W REJONACH PORAZENIA, KLASYFIKACJA WYPOWROTYCH I INNYCH ZAGROZEŃ W REJONIE PORAZENIA BRONI JADROWEJ

Największe zagrożenie życia ludzkiego występuje w tym rejonie bezpośrednio po wybuchu jądrowym.

Jeżeli w momencie wybuchu ludzie znajdowali się w schronie, który nie został uszkodzony, powinni w nim pozostać do chwili otrzymania zezwolenia na wyjście. Po wyjściu ze schronu należy zwrócić uwagę na znaki ostrzegawcze, które do tego czasu mogły zostać rozstawione. Szczególnie uwagę należy zwrócić na znaki informujące o skażeniu terenu.

Przebywając w terenie skażonym, należy przestrzegać następujących zasad:

- skróci do niezbędnego minimum czas przebywania,
- nie wzniesie kurzu, a zimnie nie wnoszą do pomieszczeń nie skażonych,
- nie brać do ręk adnych przedmiotów,
- omija kał e wody,
- nie pi ska onej wody i nie spo ywa ska onych produktów ywno ciowych,
- nie opiera si o drzewa, ciany budynków itp.,
- zwraca uwag na to, by nie zabrudzi nie osł ni tych cz ci cia.

Bardzo wa nym elementem unikni cia b d zminimalizowania zagro enia ycia i zdrowia ludzkiego jest skrócenie do niezb dnego minimum czasu przebywania w zagro onym rejonie.

W REJONIE PORA ENIA BRONI CHEMICZNEJ

Po stwierdzeniu wyst powania bojowych rodków truj cych ludzie znajduj cy si w pomieszczeniach lub budowlach ochronnych, które nie s hermetyczne, powinni zał y maski przeciwgazowe lub zast pce rodki ochrony dróg oddechowych. Osoby opuszczaj ce te pomieszczenia lub osoby, które napad chemiczny zastał poza nimi, powinny zał y odzie ochronn lub zast pcz . W miar mo liwo ci nale y jak najszybciej opu ci teren obj ty ska eniami, w kierunku wskazanym przez odpowiednie organy obrony cywilnej i uda si do miejsca, gdzie przeprowadzone zostan zabiegi sanitarne i specjalne przez formacje obrony cywilnej. Zwierz ta, które znalazł y si w terenie ska onym rodkami truj cymi, musz by poddane zabiegom weterynaryjnym. W miejscowo ci Urz dzie wyznaczono zarówno Punkt Zabiegów Sanitarnych dla ludno ci, jak i Punkt Zabiegów Weterynaryjnych dla zwierz t hodowlanych-informacje w Urz dzie Gminy.

W REJONIE PORA ENIA BRONI BIOLOGICZNEJ

W przypadku, stwierdzenia ska enia bakteriologicznego okre la si rejon ska enia, izoluje od otoczenia osoby przebywaj ce w nim (kwarantanna), wprowadza stosowne ograniczenia i przyst puje do likwidacji skutków u ycia broni biologicznej.

Do podstawowych obowi zków obywateli znajduj cych si w rejonie obj tym kwarantann nale y cisł przestrzeganie zarz dze lokalnych wó dz, a zwł szcza dotycz cych:

- przebywania i poruszania si w tym rejonie,
- utrzymywanie higieny,
- wykonywania podstawowych przedsi wzi profilaktycznych,
- uboju zwierz t zaka onych i spo ywania mi sa,
- współdziaania zdrowej ludno ci z pododdziałami prowadz cymi likwidacj zaka e .

W REJONIE PORAZENIA NIEBEZPIECZNYMI RODKAMI CHEMICZNYMI

Na terenie naszej gminy występują produkty chemiczne charakteryzujące się właściwościami toksycznymi mogą to być np. stacje paliw. Na skutek nieprzewidzianych awarii, katastrof lub klęsk żywiołowych może nastąpić zagrożenie naturalnego środowiska człowieka, zagrożenie zdrowia lub życia mieszkańców. Skutkami środowiska toksycznymi środkami przemysłowymi mogą nastąpić z obiektów stałych (zakłady przemysłowe - na terenie gminy nie występują) lub ruchomych (cysterny kolejowe i samochodowe również występują na terenie gminy).

Należy wtedy zachowywać się spokojnie, przeciwdziałać panice i lękowi, cięło wykonywać zarządzenia służb porządkowych. Stosować się do zaleceń i informacji przekazywanych w komunikatach, głównie środkami nagłażniami umieszczonymi na samochodach.

Przebywać na terenie otwartym:

- zwrócić uwagę na kierunek wiatru (obserwować unoszące się dymy, pary),
- opuścić zagrożony rejon (prostopadle do kierunku wiatru) stosując się do poleceń zawartych w komunikatach przekazywanych przez ruchome środki nagłażniące,
- udać się do najbliższych budynków mieszkalnych lub publicznych.

Przebywać w pomieszczeniach osoby, które z jakichkolwiek przyczyn przed wystąpieniem nie zdążyły wyjść z rejonu zagrożenia powinny:

- włączyć odbiornik radiowy lub telewizyjny na jedno z pasm lokalnych, zastosować się do przekazywanych komunikatów i poleceń,
- pozostać w pomieszczeniach, zamknąć i uszczelnić mokrym papierem lub szmatami drzwi, okna i otwory wentylacyjne, przebywać w miarę możliwości w pomieszczeniach rodkowych,
- osoby wyposażone w maski przeciwgazowe zakładać je,
- do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, nie przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych,
- powstrzymać się od spożywania posiłków, palenia tytoniu oraz prac wymagających wysiłku, a w przypadku zapotrzebowania na tlen,
- wyłączyć wszystkie urządzenia elektryczne (oprócz radia i telewizora), wygasić wszystkie paleniska,
- do ochrony dróg oddechowych stosować zwilżoną w wodzie lub w wodnym roztworze sodu oczyszczonej chusteczkę, tampon z gazy, ręcznik itp.

Przebywać w obiektach użyteczności publicznej stosować się do poleceń kierownictwa.

W REJONIE PORAZENIA BRONI KLASYCZNEJ

W przypadku użycia broni klasycznej takiej jak bomby lotnicze, rakiety, miny, pociski różnego rodzaju i inne, nie ma potrzeby stosowania środków ochrony dróg oddechowych, oczu i skóry. W takich przypadkach występuje obrażenia i uszkodzenia ciała na skutek urazów mechanicznych, w postaci różnego rodzaju ran ciętych, szarpanych itp. poparzeń, potłuczeń. Może dojść do zawalenia budynków gospodarczych, domów mieszkalnych i innych, w wyniku których zostaną przysypani ludzie, zwierzęta gospodarskie, maszyny rolnicze i użytkowe czy urządzenia użytku publicznego. W czasie prowadzenia prac ratowniczych i udzielania pomocy poszkodowanym w tym rejonie należy postąpić bardzo ostrożnie, uważać na niewybuchy, miny, które stanowią duże zagrożenie dla życia i zdrowia pracujących tam ludzi. W przypadku udzielania pomocy ludziom i zwierzętom, kierować się zasadami aby nie pogorszyć ich stanu zdrowia. W razie wykrycia niewybuchów i niewypałów prace należy przerwać, powiadomić służby obrony cywilnej i postąpić zgodnie z ich poleceniami.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU AWARII BRAK WODY

W razie uszkodzenia wodociągu lub wyłączenia dopływu wody, woda dostarczana będzie do poszczególnych miejscowości beczkowiec lub w specjalnych, do tego celu przystosowanych beczkach. Przy czerpaniu wody ze studni, wodociągu lub innego źródła należy mieć pewność, że nie zawiera ona substancji trujących. Nabierać wodę do zamkniętych naczyń lub wiader z pokrywkami. W przypadku zagrożenia brakiem dostępu do wody, należy robić jej zapasy kilkudniowe.

BRAK ELEKTRYCZNOŚCI

W przypadku braku prądu należy:

- korzystać z miejsc gdzie utrzymuje się stosunkowo niska temperatura, piwnice, spiarnie, kopce itp.
- nie otwierać bez potrzeby zamrażarki, w chłodnym pomieszczeniu utrzyma ona niską temperaturę przez około trzy dni,
- w pierwszej kolejności należy zużywać produkty, które najszybciej się psują.

Pamiętać o przygotowaniu oświetlenia zastępczego (baterijnego, akumulatorowego).

BRAK OGRZEWANIA

W razie uszkodzenia systemu grzewczego lub braku dostatecznej ilości paliwa (gazu, oleju opałowego, węgla, drewna itp.) można być pozbawionym ogrzewania przez dłuższy czas.

W takim przypadku należy:

- korzystać tylko z jednego pomieszczenia, (stara się również aby zwierzęta gospodarskie przebywały w pomieszczeniu wspólnym o mniejszej utracie energii),
- zamknąć drzwi do zimnych pomieszczeń,
- uszczelnić i ocieplić okna,
- ubierać się wielowarstwowo.

PRZYGOTOWANIE LOKALI, BUDYNKÓW MIESZKALNYCH ORAZ POSTĘPOWANIE NA WYPADEK WYSTĄPIENIA KLASKI WYBUCZYŃCZYCH ZAGROZEŃ POWODZI

Przed powodzią

Na terenach zalewowych fundamenty budynków winny być podwyższone ponad przewidywany poziom wody w czasie powodzi, w przypadku braku takiej możliwości stosować folie ochronne i chemiczne środki zabezpieczające. Główne wyposażenie, tablice bezpieczników i licznik powinny być zamontowane powyżej poziomu osi ganca przez wody powodziowe. Należy zabezpieczyć fundamenty poprzez obłożenie workami z piaskiem na wysokości powyżej poziomu wody występującej w czasie powodzi. Sprawdzić zawory zainstalowane w kanalizacji ciekowej swego domu w celu zapobieżenia cofania się wody z systemu kanalizacyjnego.

W czasie zagrożenia powodziowego:

- włączyć radio na czysto lub radio lokalnego w celu wysłuchania komunikatów o zagrożeniu i sposobach postępowania,
- przenieść na górne kondygnacje miejsca sypialne,
- przenieść wartościowe rzeczy na górne kondygnacje budynku,
- w miarę możliwości odesłać dzieci i osoby starsze w bezpieczne miejsce,
- ustalić sposoby kontaktowania się z rodziną w razie stracenia z nimi łączności,
- zgromadzić w domu niezbędną ilość psujących się żywności oraz czystej wody w pojemnikach,
- zabezpieczyć się w odpowiedniej ilości rękawic, latarki, wiechy, zapasowe baterie.

W czasie powodzi

Jeśli jesteś wewnątrz domu:

- włączyć radio lub telewizor aby uzyskać najnowsze informacje o sytuacji,

- przygotowa ludzi, inwentarz ywy i wszelkiego rodzaju przedmiotu i dokumenty do ewakuacji (tylko niezb dne),
- zgromadzi w jednym miejscu przygotowane zapasy ewakuacyjne,
- je li zostanie nakazane opuszczenie domów, zrobi to natychmiast.

Je li jeste my na zewn trz:

- uda si na najwy sze miejsce w terenie i pozosta tam,
- unika przekraczania wszelkich nurtów wodnych, je li nurt jest bardzo szybki, z zawirowaniami, nawet 15 cm warstwa wody mo e ci z nóg.

Po powodzi

Nie powraca do domu, dopóki miejscowe władze nie ogłosz , e jest to bezpieczne. W czasie wchodzenia do zabudowa zachowa szczególn ostro no . Sprawdzi fundamenty, ciany, podłogi, okna i drzwi aby si upewni , e budynek nie grozi zawaleniem. Zwróci uwag na p kni te lub nieszczelne przewody gazowe, zalane instalacje elektryczne oraz zalane rodki ochrony ro lin i inne substancje, które mog spowodowa ska enie rodowiska. Dokona szczególnych ogl dzin zabudowa odno nie, ska enia rodowiska substancjami niebezpiecznymi dla ludzi i zwierz t, czy padni tymi zwierz tami, aby wyeliminowa zjawiskom wszelkiego rodzaju zatruciom, zaka eniom, chorobom czy nawet powstaniem epidemii.

HURAGANOWE WIATRY

W okresie ostrze enia o silnych wiatrach:

- słucha komunikatów podawanych przez radio lub telewizj o rozwoju sytuacji,
- obserwowa wszelkiego rodzaju zjawiska pogodowe na danym terenie,
- zamkn i zabezpieczy drzwi, okna, wrota budynków itp.
- wnie do domu przedmioty takie, jak np. narz dzia oraz umocowa przedmioty, których nie mo na wnie do wewn trz,
- usun lub wzmocni zewn trzne anteny,
- zainstalowa ta my wi ce konstrukcj dachu ze cianami i fundamentami budynku,
- w miar mo liwo ci ograniczy wyjazdy prywatnymi samochodami,
- usun martwe i sbe gałzie na drzewach,
- nastawi lodówk i zamra ark na najzimniejszy zakres,
- ograniczy wyj cia dzieci i osób starszych,
- zadba o zwierz ta gospodarskie i domowe.

Podczas silnej wichury

Nie zatrzymywa si pod trakcjami elektrycznymi, planszami reklamowymi, drzewami, itp. (dotyczy to równie inwentarza zwierz cego).

Je li jeste my w domu nale y:

- słucha komunikatów podawanych w radiu lub telewizorze o rozwoju sytuacji,

- unika u ywania wind,
- pozost z dala od okien, oszklonych drzwi,
- trzyma pod r k latarki oraz dodatkowe baterie,
- unika u ywania otwartych róde ognia, takich jak wiece lub lampy naftowe,
- ograniczy korzystanie z telefonu do minimum.

Po ustaniu silnej wichury

Wraca do domu dopiero wtedy, gdy miejscowe władze ogłosz , e jest to bezpieczne. Unika le cych lub zwisaj cych przewodów energetycznych i natychmiast zgłasza takie przypadki do zakładu energetycznego, stra y po arnej lub policji. Ostro nie wkracza do swego domu. Pootwiera okna i drzwi w celu przewietrzenia i osuszenia domu. U ywa samochodu tylko w koniecznych sytuacjach. Telefonu u ywa tylko w zwi zku z sytuacją zagro enia. Pomaga rannym lub poszkodowanym osobom, udzielaj c pierwszej pomocy. Nie przenosi ci ko rannych osób, chyba e s one bezpo rednio zagro one doznaniem kolejnych obra e . Zadb o inwentarz gospodarski.

SPRAWDZANIE INSTALACJI W ZNISZCZONYM DOMU

Sprawdzi , czy wyst puje ulatnianie si gazu. Je eli czu za pach gazu albo s cha bulgocz cy lub sycz cy odg os, otworzy okno, zamkn dop w gazu i szybko opu ci budynek. Skontrolowa zniszczenia instalacji elektrycznej. Je li wyst puj iskrzenia, czu sw d spalonej izolacji, pozrywane i popalone s przewody, to nale y wy czy dop w pr du gównym bezpiecznikiem lub gównym wy cznikiem i wezwa elektryka. Sprawdzi uszkodzenia instalacji wodoci gowej i ciekowej. Je li istnieje podejrzenie jej uszkodzenia to nale y unika korzystania z toalety, wezwa hydraulika lub samemu usun uszkodzenia.

INDYWIDUALNE RODKI OCHRONY PRZED SKA ENIAMI

Indywidualne rodki ochrony przed ska eniami zabezpieczaj przed bojowymi rodkami truj cymi, biologicznymi, py em promieniotwórczym oraz cz ciowo przed dzia eniem promieniowania cieplnego podczas wybuchów j drowych. Nale do nich rodki ochrony dróg oddechowych i rodki ochrony skóry.

RODKI OCHRONY DRÓG ODDECHOWYCH

Rozró nia si dwa rodzaje masek przeciwgazowych:

- filtracyjne, których dzia enie polega na oczyszczaniu powietrza wdychanego z substancji szkodliwych,
- izolacyjne, które umo liwiaj oddychanie powietrzem lub tlenem zawartym b d wytworzonym w urz dzeniach wchodz cych w sk ad tych masek.

W przypadku braku etatowych środków ochrony można wykonać w prosty sposób zastępcze środki ochrony dróg oddechowych w postaci tamponów. Poniżej podano kilka przykładów wykonania zastępczych środków ochrony dróg oddechowych:

Szalwełniany lub rącznik złożony w dwie warstwy, przykładany na nos i usta i zawiązany z tyłu głowy. Do wykonania takiej maski potrzebne są:

- woreczek plastikowy o wymiarach: 35 cm x 50 cm x 60 cm,
- plaster przyklepny o wymiarach 2,5 cm x 5 cm

Na wysokości ust i nosa wycina się otwór, dończ woreczka wkłada się wkończierz i owija szalikiem. Całkowicie mocowana jest plastrem.

Sześć warstw celulozy (ligniny) wkłada się w damską pochoc, obwiązuje sznurkiem z dwóch stron i zakłada na twarz.

Do sporządzenia takiej maski potrzebny jest:

- filcowy kapelusz
- przezroczysty, giętki plastik
- plaster przyklepny

Maskę wykonuje się zgodnie z pokazanym rysunkiem.

RODKI OCHRONY SKÓRY

Do ochrony skóry wykorzystuje się ogólnowojskowe odzież ochronną, która składa się z płaszcza ochronnego, pochoc i rączek ochronnych.

Ponadto do ochrony skóry można wykorzystywać odzież ochronną lekką (do długotrwałych działań w terenie skałonym).

Przed promieniotwórczym zabezpieczaj te zastępcze środki ochrony skóry. W stosunku do bojowych środków chemicznych i biologicznych mają ograniczone zdolności ochronne. Zastępczymi środkami ochronnymi skóry mogłyby być:

- fartuchy ochronne gumowe, z tkanin podgumowanych i impregnowanych, skórzane i z tworzyw sztucznych,
- wszelkiego rodzaju płaszcze i peleryny przeciwdeszczowe z gumy lub podgumowane z płótna impregnowanego, tkanin z włókien sztucznych, folii itp.,
- kombinezony skórzane i ubiory z folii metalizowanej,
- buty gumowe, skórzane i z tworzyw sztucznych,
- okulary ochronne (przemysłowe, narciarskie, motocyklowe),
- nakrycia głowy gumowe, skórzane i z tworzyw sztucznych.

Z wymienionych środków można skompletować odzież ochronną, która (uzupełniona maską lub półmaską) umożliwi wykonanie krótkotrwałych czynności ratunkowych.

ZBIOROWE RODKI OCHRONY LUDNO CI

Do zbiorowych rodków ochrony ludności przed działaniem broni masowego rażenia i niebezpiecznych rodków chemicznych zalicza się budowle ochronne i ewakuacji.

BUDOWLE OCHRONNE

Ze względu na właściwości ochronne budowle dzielą się na:

1. Schrony,
2. Ukrycia:

- typu I - zabezpieczające przed czynnikami wybuchowymi drowego,
- typu II - zabezpieczające przed opadem promieniotwórczym.

Schrony wykonuje się w czasie pokoju, podczas realizacji nowych inwestycji, natomiast ukrycia zarówno w czasie pokoju, zagrożenia jak i wojny.

Obecnie na terenie gminy nie ma żadnych budowli ochronnych. Nie przewiduje się wykonania takich budowli w najbliższym czasie. Dlatego te w razie zagrożenia należy wykorzystywać do ochrony ludności wszelkiego rodzaju piwnice i inne pomieszczenia odpowiednio je przygotować.

EWAKUACJA LUDNO CI DEFINICJE

Ewakuacja polega na przemieszczeniu się ludności, zwierząt i transportu mienia z rejonów, w których występują zagrożenia do miejsc bezpiecznych. Z uwagi na uwarunkowania związane z rodzajem i skalą zagrożenia możemy wyróżnić ewakuację I, II i III stopnia.

Ewakuacja I stopnia polega na niezwłocznym przemieszczeniu ludności, zwierząt, mienia z obszarów/miejsc, w których wystąpił nagły, nieprzewidziane bezpośrednio zagrożenie poza strefę zagrożenia. Realizuje się ją natychmiast po zaistnieniu zagrożenia dla życia, zdrowia, i mienia.

Organizuje się ją na polecenie wójta, burmistrza/prezydenta miasta/,starosty, wojewody. Ewakuację może także zarządzić osoba kierująca akcją ratunkową na terenie objętym tą akcją. Kierujący akcją ratowniczą zobowiązany jest ka dorazowo powiadomić właściwy organ administracji samorządowej o podjętej takiej decyzji, podając w szczególności:

- 1) rejon, teren, obiekty lub zespół budynków dla którego zarządzić ewakuację,
- 2) rodzaj zagrożenia, który był czynnikiem determinującym ogłoszenie ewakuacji,
- 3) liczb ewakuowanych,
- 4) miejsce do którego dokonano ewakuacji.

Wyżej wymieniona kwestia powinna być uregulowana stosownymi procedurami zawartymi w planie reagowania kryzysowego.

Ewakuację I stopnia można realizować w oparciu o dokumentację przygotowaną dla ewakuacji II stopnia.

Ewakuacja II stopnia polega na uprzednio przygotowanym planowym przemieszczeniu ludności, zwierząt, mienia z rejonów przyległych do zakładów, obiektów hydrotechnicznych, ze stref zalewowych oraz rejonów przyległych do innych obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla ludności, zwierząt lub mienia w przypadku ich uszkodzenia lub awarii. Realizuje się w sytuacji wystąpienia symptomów takiego zagrożenia. Organizuje się na polecenie wójta, burmistrza/prezydenta miasta/starosty, wojewody.

Ewakuacja III stopnia polega na uprzednio przygotowanym przemieszczeniu ludności, zwierząt, mienia, podczas podwyższenia stanu gotowości obronnej państwa. **Prowadzona jest w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny.**

Przygotowanie ewakuacji związanej z czasem wojny obejmuje następujące jej warianty:

o organizację ewakuacji z przewidywanych rejonów (miejsc) działań operacyjnych Sił Zbrojnych o organizację ewakuacji ludności, która wyraża ich opuszczenia obszarów potencjalnie zagrożonych prowadzeniem działań militarnych. W ramach ewakuacji I, II i III stopnia należy przewidzieć zarówno ewakuację zorganizowaną, jak i samoewakuację.

Samoewakuacja polega na przemieszczeniu się ludności z rejonów w których może wystąpić lub wystąpić bezpośrednio zagrożenie dla życia i zdrowia poza strefą zagrożenia. Prowadzona jest przede wszystkim w oparciu o własne możliwości (transportowe, zakwaterowania, itd.).

Masowe zagrożenie to sytuacja wywołana działaniem sił natury, awariami technicznymi bądź innymi zdarzeniami, która stwarza potencjalnie możliwość utraty zdrowia, życia ludzkiego lub wystąpienia szkody w mieniu albo środowisku, charakteryzująca się dużym obszarem objętym zagrożeniem i/lub dużą liczbą zagrożonych osób.

Strefa zagrożenia to miejsca, rejony, obszary, w których występuje zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska i mienia, spowodowane przez naturalne katastrofy, awarie techniczne lub inne zagrożenia.

Miejsce bezpieczne to miejscami bezpiecznymi nazywamy rejony, obszary, na których w rozpatrywanym aktualnie czasie nie występuje zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska i mienia.

Informacja o przeprowadzeniu ewakuacji ludności zostanie przekazana poprzez rozplakatowane obwieszczenia i w komunikatach podawanych przez prężone urzędnika nagle.

Ewakuację planową przewiduje się dla ludności obronnej i produkcyjnie zaangażowanej.

Do tej grupy ludności zalicza się:

- matki (opiekunów) z dziećmi do lat 8;
- osoby w wieku poprodukcyjnym;

- osoby chore i niepełnosprawne.

Ewakuację ludności opiera się o transport autobusowy, dopuszcza się również ewakuację mieszkańców własnymi pojazdami (samoewakuacja).

Ludność ewakuuje się poprzez jeden z przygotowanych wcześniej punktów ewidencyjno-zastępczych powiatowych terytorialnie z miejscem zamieszkania.

W punkcie ewidencyjno-zastępczym rejestruje się i wydaje karty ewakuacji osobom, którym przed zarządzeniem ewakuacji kart tych nie wydano. Karta ewakuacji ważna jest tylko z dowodem tożsamości. W razie jej utraty lub zniszczenia należy niezwłocznie powiadomić organ, który ją wydał.

Kartę należy utrzymywać w sobie aktualnie. Karta wraz z dokumentem tożsamości stanowi podstawę do wydania przysługujących świadczeń, zakwaterowania w rejonie rozmieszczenia, przebywania w tym rejonie i poruszania się. W punkcie tym informuje się również ludność o organizacji ewakuacji oraz kieruje do miejsc zastępczych, z których następnie odjedzie do zorganizowanych kolumnach do miejsc przeznaczenia. W punktach tych udziela się też zezwoleń na opuszczenie miasta (rejonu ewakuacji) własnym rodzajem transportowym (jeśli wcześniej nie dokonano tej czynności).

Każda ewakuowana osoba może zabrać nie więcej niż 50 kg bagaży, w tym powinna zabrać żywność na okres 3 dni. Do transportu bagaży ewakuowanych osób zaplanowano dodatkowe samochody ciężarowe.

Ludność opuszczająca swoje dotychczasowe miejsca zakwaterowania powinna wyłączyć urządzenia domowe, wyłączyć dopływ wody, gazu i energii elektrycznej, pozamykać okna i drzwi.

W nowych miejscach zakwaterowania zabezpieczenie socjalno-bytowe organizują lokalni szefowie OC i szef OC województwa. W razie wprowadzenia systemu reglamentowania zaopatrzenia terenowa administracja samorządowa wydaje ewakuowanej ludności bonony (talony) na podstawie odcinków "B" kart ewakuacji.

OCHRONA ZWIERZĄT GOSPODARSKICH PRZED SKAŻENIAMI I ZAKAŻENIAMI.

Ochrona zwierząt gospodarskich przed skażeniami i zakażeniami ma na celu zminimalizowanie strat zwierząt, jakie mogą powstać w wyniku zastosowania w wojnie broni jądrowej, chemicznej czy biologicznej, a także w wyniku awaryjnego uwolnienia się do środowiska substancji promieniotwórczych, chemicznych lub biologicznych w czasie pokoju.

1. Ochronę zwierząt gospodarskich przed skażeniem i zakażeniem zapewnia się poprzez:

- szkolenie właścicieli i pracowników w zakresie profilaktyki sanitarno-weterynaryjnej i zoohigieny w warunkach skażeń i/lub/zakażeń w czasie pokoju i podczas konfliktu zbrojnego,

- przygotowanie budynków i innych obiektów gospodarskich przeznaczonych dla zwierząt do funkcjonowania w warunkach skażeń poprzez poprawienie ich zdolności ochronnych przed promieniowaniem przenikliwym oraz substancjami promieniotwórczymi i trującymi (pyły, pary, aerozole, gazy);
- przygotowanie zastępczych ukryć dla zwierząt zapewniających ochronę przed skażeniami i/lub/ zakażeniami,
- podzielenie stada i oddzielenie zwierząt zarodowych,
- przygotowanie i wyposażenie w odpowiednie środki materiałowo-techniczne służące odpowiedzialnych za przygotowanie obiektów inwentarskich do przetrzymywania zwierząt w warunkach skażeń i/lub/ zakażeń,
- przygotowanie paszy i wody w obiektach inwentarskich zapewniających karmienie zwierząt przez okres minimum 7 dób,
- przygotowanie warunków do życia i pracy dla wydzielonej grupy ludzi do obsługi zwierząt w obiekcie inwentarskim,
- przygotowanie systemów filtrowentylacyjnych w obiektach inwentarskich do działania w warunkach skażeń i zakażeń

2. Obiekty inwentarskie i inne obiekty gospodarcze poddaje się różnorodnym zabiegom mającym na celu zwiększenie ich właściwości ochronnych, a mianowicie:

- usunięcie nieuszczelnienia konstrukcji nośnej i ścian;
- poprawienie szczelności otworów użytkowych;
- sprawdzenie sprawności urządzeń filtrowentylacyjnych;
- zapewnienie odpowiedniej temperatury, wilgotności i składu powietrza.

3. Celem zapewnienia zwierzętom pomocy weterynaryjnej oraz usunięcia z powierzchni skóry pyłu promieniotwórczego, rodków trujących i biologicznych i ich unieszkodliwienia organizuje się Punkty Zabiegów Weterynaryjnych. Na terenie Gminy Irządze wyznaczono jeden taki punkt.

PROFILAKTYKA PRZECIWPOROWA W BUDYNKACH MIESZKALNYCH

Profilaktyka przeciwporowa w budynkach mieszkalnych polega na właściwym przygotowaniu budynków do ochrony przeciwporowej poprzez wykonanie następujących przedsięwzięć:

- usunięcie wszystkich zbędnych materiałów łatwopalnych,
- zabezpieczenie budynków w podręczne środki gaśnicze i w podręczny sprzęt gaśniczy
- przygotowanie i oznakowanie wyjść zapasowych, korytarzy i przejść, z których powinny być usunięte wszystkie przedmioty,

- oszklenie wszystkich otworów okiennych na strychach, w piwnicach, klatkach schodowych itp. (zapobiega przedostaniu się iskier, a tym samym rozprzestrzenianiu się ognia),
- utrzymanie w odpowiednim stanie dojazdów i punktów czerpania wody
- kontrolowanie instalacji elektrycznej i gazowej,
- zachowanie ostrożności podczas korzystania z pieców w głównych,
- zapoznanie się ze sposobami likwidacji zarodków pożarów,
- przy wejściach (w drzwiach) z klatki schodowej na strych i ze strychu na dach powinny być zainstalowane mocne, wygodne drabinki.

Na drzwi i okna, na klatkach schodowych i przejściach między nimi, wyjściach na dach itp. nie zakładać krat. Krata utrudnia ewakuację podczas pożaru oraz wydłuża czas oczekiwania na pomoc strażaków.

W obawie przed zbiegnięciami należy zakładać kraty z możliwością otworzenia ich od wewnątrz. Klucze należy zostawić w miejscu znanym wszystkim domownikom. Pamiętajmy, że może to być jedyna droga ewakuacji. Korytarze i dojścia do mieszkań nie należy zastawiać sprzętami, gdy w ten sposób utrudnia się drogę ewakuacji oraz dojście ratowników.

W ramach profilaktyki przeciwpożarowej przy eksploatacji urządzeń energetycznych:

- nie stosować bezpieczników o większej mocy, niż wskazane, nie "watowa" bezpieczników topikowych,
- używać tylko tyle odbiorników prądu elektrycznego, na ile obliczono moc instalacji elektrycznej; nadmierne obciążenie instalacji powoduje przegrzewanie się przewodów, wypalanie styków w gniazdkach, puszkach rozgałęziowych,
- nie eksploatować uszkodzonych urządzeń elektrycznych,
- nie ustawiać sprzętu telewizyjnego i radiowego na nie wentylowanych regałach, na półkach obciążonych książkami i innymi materiałami palnymi, ponieważ powolne i długotrwałe nagrzewanie za kurzonych przedmiotów może doprowadzić do zapalenia,
- nie podłączać odbiorników energii poprzez stosowanie prowizorek oraz przedłużaczy elektrycznych,
- nie ustawiać elektrycznych urządzeń grzewczych w pobliżu materiałów palnych (mebli, firanek itp.).

W ramach profilaktyki przeciwpożarowej przy eksploatacji urządzeń gazowych:

- nie przechowywać w mieszkaniu więcej niż 2 butle gazowe o ciężarze netto nieprzekraczającym 11 kg (nie podłączonych do urządzeń gazowych),
- nie przechowywać butli gazowych w pomieszczeniach poniżej poziomu terenu (piwnicach, klatkach schodowych). Gaz propan-butan jest cięższy od powietrza i w przypadku zalegania grozi wybuchem,
- nie zatyka przewodów wentylacyjnych, ponieważ w przypadku braku odpowiedniej ilości powietrza gaz nie ulega całkowitemu spalaniu i wtedy powstaje niewyczuwalny tlenek węgla i może na niego ulec zatruciu,

- okresowo zleca czyszczenie kanałów wentylacyjnych i kominowych; zaniedbanie tych czynno ci jest cz sto przyczyn miertelnych zatra tlenkiem w gla, szczególnie w czasie k pielu w łazienkach wyposa onych w piece gazowe,

- nie nale y ogrzewa mieszkania kuchni gazow , gdy takie praktyki bardzo cz sto ko cz si powa nymi zatruciami,

- stosuj c gazowe urz dzenia promiennikowe wyposa one w katalizatory nale y pami ta , e mog by u ywane w pomieszczeniach o powierzchni powy ej 40 m², w których nie przebywaj stale ludzie,

- nie ustawia urz dze grzewczych w pobli u materiałów palnych (mebli, firanek itp.).

Nieostro no i niezachowanie elementarnych zasad bezpiecze stwa po arowego to g łowne przyczyny powstania wi kszo ci po arów, dlatego nale y:

- nie pozwala , by dzieci bawiły si ogniem otwartym, materiałami pirotechnicznymi czy urz dzeniami elektrycznymi. Nigdy nie pozostawia ma łetnich dzieci bez opieki,

- nie spala mieci w mietnikach,

- nie zaprószy ognia w zsypie na mieci,

- nie pali papierosów w ł ku lub fotelu przed za ni ciem,

- nie zapala wiec stoj cych pod półkami lub lamp z abajurem przylegaj cym bezpo rednio do palnych mebli. Nagrzewanie mo e trwa wiele godzin, a do momentu zapalenia,

- nie pozostawia w łczonej kuchenki gazowej bez dozoru. Kipi ca woda z garnka mo e doprowadzi do wybuchu zgaszonego, ulatniaj cego si gazu,

- nale y posiada ga nic proszkow o wadze minimum 2 kg, któr w razie konieczno ci b dzie mo na ugasi po ar w zarodku. Tak ga nic mo na gasi pal ce si urz dzenia elektryczne b d ce pod napi ciem.

Kiedy wyje d amy na d łszy czas z domu musimy pami ta o wy łczeniu zasilania pr dem elektrycznym oraz zakr ci zawór wody. S siadom pozostawiamy informacj , gdzie b dziemy przebywa . W przypadku posiadania butli gazowej nale y dok łdnie zakr ci zawór.

W sytuacjach gdy powstanie po ar:

- dzwoni pod numer stra y po arnej (tel. 998)

- o ile jest to mo liwe nale y w zarodku ugasi po ar przy pomocy posiadanych rodków (garnica, woda), pami taj c bezpiecze stwie w łsnym i innych osób,

- do gaszenia po aru urz dze elektrycznych nigdy nie nale y stosowa wody,

- o zagro eniu nale y powiadomi s siadów,

- w przypadku gdy nie mo na opu ci mieszkania nale y przej do pomieszcze najdalej po ł onych od miejsca gdzie si pali i krzykiem wzywa pomocy,

- należy pamiętać o odłączeniu dopływu energii elektrycznej (wyłączy bezpieczniki).

W sytuacjach gdy poczujemy gaz:

- nie włączać wiatraków ani urządzeń elektrycznych, nie zapalać zapalniczek ani zapalniczek czy też urządzeń iskrzących,
- zamknąć zawór gazu w mieszkaniu,
- otworzyć szeroko okna powodując wywiew gazu na zewnątrz, zmniejszając w ten sposób jego stężenie.

PIERWSZA POMOC MEDYCZNA

Znajomość sposobów udzielania pierwszej pomocy jest zawsze potrzebna, a wyjątkowego znaczenia nabiera w razie masowych strat sanitarnych, jakie mogą zaistnieć w rejonach porażenia.

Podstawowym zadaniem pierwszej pomocy jest utrzymanie przy życiu poszkodowanego oraz zapobieganie dalszym powikłaniom. Pomoc ta może obejmować następujące zabiegi:

- zabezpieczenie poszkodowanego przed dodatkowymi urazami,
- zatamowanie krwawienia (doraźny opatrunek uciskowy),
- zapewnienie drożności dróg oddechowych (usunięcie ciałobcych z ust),
- sztuczne oddychanie metod "usta-usta" i "usta-nos",
- zewnętrzny masaż serca,
- założenie opatrunku na miejsce zranione,
- oczyszczenie skażonych powierzchni ciała i odzieży,
- unieruchomienie złamań (za pomocą rodków podręcznych),

Wykonanie czynności składowych się na pierwszą pomoc medyczną zmniejsza śmiertelność, zapobiega ciężkim powikłaniom (wstrząsom, zakażeniom).

Poniżej przedstawia się podstawowe i najbardziej proste zabiegi pierwszej pomocy medycznej:

a) SZTUCZNE ODDYCHANIE METOD "USTA-USTA" I "USTA-NOS"

Aby przeprowadzić sztuczne oddychanie metod "usta-usta" należy:

- zapewnić drożność dróg oddechowych. Brak drożności dróg oddechowych u nieprzytomnych ofiar wypadków jest częstą przyczyną zgonu. Aby udrożyć drogi oddechowe należy sprawdzić czy w ustach ratowanego nie znajdują się ciała obce (szlam, kłosa jedzenia, protezy zębne); w razie potrzeby należy, zwracając głowę ratowanego w bok, usunąć je palcami (nie wolno poruszać głowy przy podejrzeniu uszkodzenia kręgów szyjnych). Na czole ratowanego ułożyć jedną dłoń, palce drugiej pod brodę i odchylić głowę ratowanego do tyłu.

- sprawdzi obecność oddychania (zbliżyć swój policzek do ust i nosa ratowanego tak, aby wyczuł podmuch wydychanego powietrza).
Uwaga! - wyczuwalny oddech oznacza jednocześnie nieobecność krwotoku i krwi,
- ułożyć ratowanego na plecach,
- klęknąć obok poszkodowanego i utrzymać głowę w odchyleniu palcami ręki i zaciśniętym nosem ratowanego,
- objąć wargami usta ratowanego, dokonać wdechu powietrza z wargami przylegającymi do warg ratowanego, obserwować jednocześnie niekiedy okiem, czy w czasie wdmuchiwanego powietrza unosi się klatka piersiowa ratowanego,
- po każdym wdmuchiwanym oddechu usta ratowanego i obserwować czy klatka piersiowa opada, - zachować czysto i rytmicznie wdmuchiwanie powietrza około 14-16 razy na minutę. Stosując metodę "usta-nos" wykonuje się te same czynności z tym, że wdmuchuje się ratowanemu powietrze przez nos zatykając jednocześnie dłoń lub swoim policzkiem usta ratowanego. W przypadku, gdy ratowane jest niemowlę lub małe dziecko szeroko przykładamy swoje usta do twarzy dziecka tak, aby szczelnie objąć jednocześnie nos i usta ratowanego. Powietrze należy wdmuchiwać około 20 razy na minutę.

b) PO REDNI MASA SERCA

Po reanimacji serca jest zabiegiem reanimacyjnym ratującym życie ludzkie. Polega on na miarowym zgniataniu serca między mostkiem a kręgosłupem przez naciskanie w dolnej 1/3 części mostka rękami w rytmie około 80-100 razy na minutę. Nacisk wywierany jest głównie przez nadgarstki ręk ułożonych jedna na drugiej i powinien wywołać przemieszczenie mostka w kierunku kręgosłupa wynoszące około 3-5 cm. Podczas przeprowadzania masy serca należy wykonać sztuczne oddychanie. Jeśli jest jeden ratujący, wykonuje się na przemian 15 ucisków mostka i dwa wdechy sposobem "usta-usta" lub "usta-nos".

c) KRWOTOK

Różnorodnym urazom ciała towarzyszą krwawienia spowodowane przerywaniem ciągłości naczyń krwionośnych. W zależności od tego, jakie naczynie krwionośne zostały uszkodzone, rozróżniamy:

- krwotoki tętnicze,
- krwotoki żyłne,
- krwotoki miąższowe.

Krwotok tętniczy rozpoznajemy po tryskaniu krwi z rany silnym, pulsującym strumieniem, zgodnym z rytmem serca. Krew tętnicza ma kolor ciemnoczerwony, ponieważ zawiera dużo tlenu.

W przypadku całkowitego przecięcia tętnicy nie wyczuwa się tętna na jej obwodzie. Krwotok tętniczy rzadko ustaje samoistnie, gdy panuje we tętnicach ciśnienie i szybki przepływ krwi nie pozwalają na tworzenie się skrzepów zamykających światło naczynia. Również włókna sprężyste znajdują się

w ścianach naczyń tętniczych uniemożliwiają samoistne zamknięcie światła naczynia i z tego względu uszkodzenie małej tętnicy może być groźne dla życia.

Tamowanie krwotoków tętniczych (duże krwawienia) polega na zatrzymaniu krwotoku poprzez ucisk palcem lub dłońmi na miejsce krwawienia (po dane jest założenie na uciskajcą rękawiczkę lub foliowego worka). Ucisk ten można zastąpić założeniem opatrunku uciskowego na miejsce krwawienia.

Opatrunek uciskowy można założyć bezpośrednio na miejsce zranienia przez ułożenie na gazie przykrywającej ranę kilku warstw waty, ligniny lub gazy oraz mocniejsze przybandażowanie go.

Przy dużym krwotoku, którego nie daje się opanować w opisany wyżej sposób, można zastosować sposoby poniższe. Te jednak, powodując niedokrwienie kości, mogą spowodować jej martwicę:

- ucisk na tętnicę między raną a sercem,
- opaski uciskowe,
- wąż z bandażu przyciskający tętnicę do kości. Stosuje się to w przypadku:
 - uszkodzenia tętnic na kośćcinie górnej, szczególnie tętnicy ramiennej; wkładamy wtedy wąż z bandażem do łokciowej części dołki pachowego i mocno bandażujemy kośćcinę do klatki piersiowej,
 - krwotoku z tętnic na podudziu czy stopie; wąż z mocnego zwiniętego bandażu wkładamy do dołki podkolanowej, maksymalnie zginając kośćcinę w stawie kolanowym, przyciskamy podudzie do uda i ustalamy tę pozycję za pomocą chusty trójkątnej bądź bandażu,
 - groźnego dla życia krwotoku z uszkodzonej tętnicy udowej; wkładamy wtedy wąż z bandażem do łokciowej części pachwiny, następnie - zginając mocno kośćcinę w stawie biodrowym - przyciskamy udę do brzucha i ustalamy ją w tej pozycji za pomocą chusty trójkątnej lub bandażu.

Raz założonej opaski uciskowej nie poluźnia się i nie zdejmuje.

Krwotok żylny charakteryzuje się równomiernym wydobywaniem krwi z rany. Ma ona zabarwienie ciemnoczerwone. Tamowanie krwawień żylnych w ramach pierwszej pomocy jest proste. Naczynia żyłne mają ściany wiotkie, ciśnienie panujące w żyłach jest nieznaczne, a wolny przepływ krwi sprzyja powstawaniu skrzepów. Tote wystarczy założenie grubszego opatrunku i nieco mocniejsze przybandażowanie go. Krwotok miąższowy charakteryzuje się pojawieniem bezpośrednio po zranieniu punktowych kropli krwi, która następnie spływa wolno z całej uszkodzonej powierzchni. Powstaje on wskutek przerwania większej liczby naczyń włosowatych w uszkodzonych mięśniach lub narządach miąższowych.

Tamowanie krwawie mi szowych polega na nałożeniu zwykłego opatrunku jałowego.

Krwotoki można podzielić na zewnętrzne, gdy krew z naczyń wylewa się bezpośrednio na zewnątrz (np. przy zranieniach) oraz wewnętrzne, w których krew z uszkodzonych naczyń gromadzi się w jamach ciała lub narządach (np. w jamie otrzewnej, krwotok płucny). Krwotoki wewnętrzne są trudne do rozpoznania i dlatego bardzo istotne w ich ustaleniu są warunki powstania urazu oraz objawy ogólne występujące po urazie.

Krwotok z nosa. W razie krwotoku z nosa należy pochylić głowę do przodu (chory powinien przy tym siedzieć), ciśnąć skrzydełka nosa, kierując ucisk do środka nosa i ku górze w kierunku przegrody nosowej. Jednocześnie stosuje się zimne okłady na nos i okolice karku.

d) ZŁAMANIA KOŁCI KOŁCZYŃ, ZWICHNIENIA I SKRĘCENIA STAWÓW

Objawami kołci w postaci złamań oraz zwichnień i skręceń stawów towarzyszą takie objawy jak: zniekształcenie, obrzęk, bolesność miejscowa, czynność danej części ciała jest częściowa lub całkowicie zniesiona, nieprawidłowa ruchomość kołci, krwawy wylew. Przy złamaniach otwartych następuje przebicie skóry od wewnętrznej, które występuje na zewnątrz. Pierwszą pomoc polega na unieruchomieniu kołci i stawów w celu uniemożliwienia ruchów w uszkodzonych stawach lub miejscach złamań, ograniczenia ruchów między nimi. Wykonując unieruchomienie kołczy z powodu złamania kołci, należy unieruchomić dwa stawy sąsiadujące ze złamaniem (powyżej i poniżej miejsca złamania). W przypadku zwichniecia lub skręcenia stawów wystarczy unieruchomienie uszkodzonego stawu. Do unieruchomienia używa się szyny Kramera, deski, laski, kije itp., które powinny być owinięte miękkim materiałem. W przypadku braku środków unieruchamiających można uzyskać częściowe unieruchomienie przymocowując:

- uszkodzoną kołczynę dołną do zdrowej (pomiędzy udami, kolanami i kostkami stosując miękkie przedkładki)
- uszkodzone ramiona do tułowia.

e) OPARZENIA

Pierwszą pomoc (pomoc doraźną) w rozległych oparzeniach termicznych przed przystąpieniem do udzielenia pomocy należy:

- odsłonić miejsca oparzone zdejmując delikatnie lub rozcinając odzież, przyklepioną odzież nie wolno odrywać od skóry, a okroić wokół oparzenia,
- zdjąć z miejsc oparzonych obrączki, pierścienie, bransoletki, naszyjniki itp.

Natychmiast rozpocząć chłodzenie oparzonych miejsc chłodnym płynem (zimną wodą) i kontynuować to co najmniej 10 minut. Nie można na dopuścić jednak do wychłodzenia ratowanego o przy dużej powierzchni oparzonej chłodzenie przerwać wcześniej. Miejsca poparzone chronić przed kontaktem z ziemią. Oparzone miejsca osłonić jałowym opatrunkiem (oparzenia twarzy nie muszą być osłonięte).

W razie braku jałowego opatrunku użyć wieko wypranego (najlepiej wyprasowanego) prześcieradła lub czystej folii z rolki (na dłoń lub stop czystych torebek foliowych). Zapewnić szybką pomoc medyczną i transport.

Poszkodowanego z rozległymi zaczerwienieniami (oparzeniowymi) skóry oraz z innymi poważniejszymi oparzeniami należy kierować do lekarza.

Nie wolno zalewać miejsc oparzonych spirytusem, oliwą, smarować maściami, tłuszczami itp., przecinać porażenia ani też na miejsca oparzone nakładać watek. Pierwszą pomoc w oparzeniach chemicznych: Oparzenia kwasami i zasadami - zmywać porażony związek strumieniem wody (długość przy oparzeniach termicznych - ponad 10 minut). Na oparzone miejsca należy nałożyć jałowy opatrunek i zapewnić szybki transport do lekarza.

a) PORAŻENIE BOJOWYMI RODKAMI TRUJĄCYMI

W przypadku porażenia bojowymi rodkami trującymi pierwszą pomoc polega na:

- założeniu porażonemu maski przeciwgazowej w rejonie porażenia,
- rozluźnienie ubrania, kołnierza itp.,
- wyniesieniu porażonego ze strefy skażonej,
- zdjęciu maski przeciwgazowej i - jeżeli porażony nie oddycha - zastosowaniu sztucznego oddychania (nie wolno stosować metody "usta-usta"),
- podaniu do wdychania rozgniecionej fiolki z indywidualnego pakietu przeciwichemicznego, w przypadku zaburzeń w oddychaniu. Porażonego należy dostarczyć do punktu pomocy lekarskiej.

OCHRONA RODOWISKA NATURALNEGO

Nadmierna ilość śmieci, odpady przemysłowe, technologiczne i gospodarcze, zanieczyszczenia atmosfery, a przede wszystkim nierozwaga ludzkiego działania są poważnym zagrożeniem dla środowiska naturalnego. Stąd przedstawiamy kilka praktycznych przedsięwzięć, które mogą pomóc środowisku naturalnemu tj. ziemi, wodom i powietrzu.

a) OCHRONA ZIEMI

- nie wylewa żadnych rodków chemicznych w miejscach niedozwolonych (w tym również starych farb, lakierów, rozpuszczalników, materiałów ropopochodnych itp.),
- nie pozostawia na powierzchni ziemi opakowania po rodkach chemicznych uzyskanych w zakładach pracy, gospodarstwach rolnych itp.,
- wszystkie opakowania po rodkach chemicznych składowa w miejscach dozwolonych,
- przepracowane oleje silnikowe zbiera do pojemników i odstawia do zagospodarowania np. do stacji paliw płynnych,
- zużyte lodówki, telewizory, akumulatory, baterie elektryczne i inny podobny sprzęt nie wyrzuca lecz gromadzi i kierowa punktów zbiórki,
- wywóz odpadów z posesji realizowa poprzez koncesjonowane firmy,
- stosowa szczelne zbiorniki bezodpływowe na ciekły typ komunalnego,
- na otwartej przestrzeni nie spala żadnych odpadów.

b) OCHRONA WÓD

- nie wrzuca do zbiorników cieków wodnych żadnych rodków chemicznych i opakowania po nich,
- nie doprowadza do rzek strumieni, rowów melioracyjnych itp. nieczystości z domów, gospodarstw, urządzeń gospodarskich i przemysłowych,
- nie pozostawia w pobliżu studni, ujęć wodnych otwartych pojemników ze rodkami chemicznymi ani opakowania po nich,
- nie myje, nie płuka naczynia po rodkach chemicznych w pobliżu studni i ujęć wodnych, płynie po umyciu tych naczyń wylewa w miejscach dozwolonych,
- nie wylewa pod żadnym pozorem olei silnikowych do rowów i kanalizacji burzowej lub przemysłowej,
- nie odprowadza nieczyszczonych cieków do wód i do ziemi,
- nie składowa odpadów na brzegach cieków wodnych i w wodzie,
- uwagi powyższe dotyczą także postępowania ze rodkami rzeźnymi.

c) OCHRONA LASÓW I PARKÓW

- nie wyrzuca i nie wywozi do lasów i parków śmieci, zeń i wszelkich opakowania po rodkach chemicznych,
- nie rozpala ognisk, wypala traw, krzewów itp. w pobliżu lasów, parków i zadrzewie (szczególnie gdy jest susza),
- utrzymywa w należytym stanie bezpieczeństwa, pasy ziemi w rejonach linii komunikacyjnych, trakcji elektrycznych, pasów kolejnych itp.
- w przypadkach prac w lasach i parkach, wykonywa je przy użyciu bezpiecznego sprzętu nie powoduj tego niebezpieczeństwa porarów itp.

d) OCHRONA POWIETRZA

- nie spalać w nieprzystosowanych urządzeniach grzewczych odpadów,
- stosować opały wyłącznie dla użytkowego kotła,
- utrzymywać w należytym stanie sprawności pojazd, używany do transportu odpadów i sprzętu.

UWAGI KOŁOWE

W każdym przypadku stwierdzenia awarii urządzeń posiadających niebezpieczne substancje chemiczne powiadomić strażnicę i policję oraz Urząd Gminy w Irzawie.

Telefony alarmowe:

Pogotowie ratunkowe tel. 999

Strażnicza tel. 998

Policja tel. 997

Pogotowie energetyczne tel. 991

Ogólny tel. 112